

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi yliopistolain 39 ja 40 §:n väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen ja ammattikorkeakoululain 14 ja 29 §:n väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettaviksi yliopistolain 39 ja 40 §:n väliaikaisesta muuttamisesta annettua lakia ja ammattikorkeakoululain 14 ja 29 §:n väliaikaisesta muuttamisesta annettua lakia. Covid-19-epidemian edelleen jatkuessa yliopistolain ja ammattikorkeakoululain väliaikaisten säännösten voimassaoloa jatkettaisiin 31.7.2022 saakka. Väliaikaiset säännökset koskevat mahdollisuutta ilmoittautua poissa olevaksi ensimmäisenä lukuvuonna, jos yliopistossa tai ammattikorkeakoulussa tutkintoon johtavan opiskelupaikan vastaanottanut opiskelija on estynyt aloittamasta opintojaan covid-19-epidemiaan liittyvän viranomaismääräyksen vuoksi taikka muusta epidemiaan liittyvästä painavasta syystä. Väliaikaiset säännökset koskevat lisäksi poikkeusta korkeakoulujen velvollisuuteen järjestää tutkintoon johtavia opintoja ja opintojen ohjausta siten, että opiskelija voi suorittaa tutkinnon laissa säädetyssä tavoitteellisessa suorittamisajassa, jos opetussuunnitelmaan kuuluvia opintoja ei ole mahdollista järjestää epidemian vuoksi. Tällaisista opetusjärjestelyjen muutoksista johtuvat viivästykset opintojen etenemisessä otetaan huomioon opiskelijan opiskeluoikeuden jatkamista koskevaa päätöstä tehtäessä.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.....	1
PERUSTELUT	3
1 Asian tausta ja valmistelu	3
1.1 Tausta	3
1.2 Valmistelu	5
2 Nykytila ja sen arviointi.....	5
3 Tavoitteet	9
4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset	9
4.1 Keskeiset ehdotukset.....	9
4.2 Pääasialliset vaikutukset.....	9
5 Lausuntopalaute	10
6 Voimaantulo	10
7 Toimeenpano ja seuranta	11
8 Suhde perustuslakiin ja säätämjärjestys	11
LAKIEHDOTUKSET	13
1. Laki yliopistolain 39 ja 40 §:n väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta	13
2. Laki ammattikorkeakoululain 14 ja 29 §:n väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta	14
LIITE	15
RINNAKKAISTEKSTIT	15
1. Laki yliopistolain 39 ja 40 §:n väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta	15
2. Laki ammattikorkeakoululain 14 ja 29 §:n väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta	16

PERUSTELUT

1 Asian tausta ja valmistelu

1.1 Tausta

Covid-19-epidemiaan liittyvien poikkeusolojen vuoksi valtioneuvosto antoi 17.3.2020 valmiuslain 6 §:n nojalla asetuksen valmiuslain 86, 88, 93—95 ja 109 §:ssä säädettyjen toimivaltuuksien käyttöönotosta (125/2020) sekä 31.3.2020 asetuksen mainittujen toimivaltuuksien käytön jatkamisesta (174/2020). Lisäksi valtioneuvosto antoi 17.3.2020 ja 6.4.2020 asetukset varhaiskasvatuksen sekä opetuksen ja koulutuksen järjestämisvelvollisuutta koskevista väliaikaisista rajoituksista (126/2020 ja 191/2020, jäljempänä *soveltamisasetukset*).

Soveltamisasetuksilla rajoitettiin opetus- ja muun toiminnan järjestämisvelvollisuutta eri koulutusasteilla. Korkeakoulujen osalta soveltamisasetuksissa säädettiin, että korkeakoululla ei ole velvollisuutta järjestää tutkintoon johtavia opintoja ja opintojen ohjausta siten, että opiskelija voi suorittaa opinnot säädettyssä tavoitteellisessa suorittamisajassa, jos korkeakoulu päättää koulutuksen järjestämisestä opetussuunnitelmasta poikkeavilla tavoilla. Lisäksi soveltamisasetuksissa säädettiin, että korkeakoulun opetusjärjestelyjä koskevista muutoksista johtuvat viivästykset opintojen etenemisessä tulee ottaa huomioon lisäaikana opiskeluoikeuden jatkamista koskevaa päätöstä tehtäessä. Asetukset olivat voimassa 18.3.—13.5.2020.

Lisäksi aluehallintovirastot antoivat 17.3.2020 tartuntatautilain (1227/2016) 58 §:n nojalla päätökset, joiden mukaan koulujen, oppilaitosten, yliopistojen, ammattikorkeakoulujen sekä kansalaisopistojen ja muun vapaan sivistystyön ja taiteen perusopetuksen tilat suljettiin. Päätökset olivat voimassa 18.3.—13.4.2020. Aluehallintovirastot antoivat 8.4.2020 tilojen sulkemista koskevat jatkopäätökset, jotka olivat voimassa 14.4.—13.5.2020.

Hallituksen 6.5.2020 antaman koronakriisin hallinnan hybridistrategiasuunnitelmaa koskevan periaatepäätöksen mukaisesti ammattikorkeakoulujen ja yliopistojen tilojen käyttöä opetukseen on hallittu 14.5.2020 alkaen tartuntatautilain mukaisilla toimenpiteillä ja korkeakoulujen omin päätöksin.

Sosiaali- ja terveysministeriön tehtävänä on tartuntatautien torjunnan yleinen suunnittelu, ohjaus ja valvonta. Ministeriö vastaa valtakunnallisesta terveydenhuollon häiriötilanteisiin tai niiden uhkaan varautumisesta ja näiden tilanteiden johtamisesta. Tartuntatautilain nojalla viranomaisten, mukaan lukien ministeriön, on ryhdyttävä välittömiin toimiin saatuaan tiedon torjuntatoimia edellyttävän tartuntataudin esiintymisestä tai sellaisen vaarasta. Sosiaali- ja terveysministeriö on tämän tehtävänsä nojalla ohjannut, että valtakunnallisen epidemiantorjunnan tehostamiseksi sekä epidemian leviämisen estämiseksi leviämisvaiheessa oleviksi arvioituilla alueilla korkeakoulujen on välttämätöntä siirtyä laajaan etäopetukseen. Lisäksi sosiaali- ja terveysministeriö on suositellut, että vastaavat toimenpiteet otetaan käyttöön myös kiihtymisvaiheessa oleviksi arvioituilla alueilla. Sosiaali- ja terveysministeriön edellä mainittu ohjaus on annettu 31.5.2021 saakka.

Kuntien tartuntataudeista vastaavat toimielimet tai aluehallintovirastot eivät ole 14.5.2020 jälkeen antaneet tartuntatautilain 58 §:n mukaisia päätöksiä korkeakoulujen tilojen sulkemisesta, vaan yliopistot ja ammattikorkeakoulut päättävät itse, missä määrin lähiopetusta tai muuta toimintaa niiden tiloissa järjestetään edellä mainittu sosiaali- ja terveysministeriön ohjaus huomioiden. Korkeakoulut vastaavat opiskeluympäristön turvallisuudesta yliopistolain (558/2009) 41 a §:n ja ammattikorkeakoululain (932/2014) 31 §:n nojalla. Opetuksessa ja ohjauksessa, joita ei ole mahdollista toteuttaa muutoin kuin lähiopetuksena tai korkeakoulun tiloissa, mutta jotka

HE 91/2021 vp

ovat opintojen etenemisen kannalta välttämättömiä, korkeakoulujen tulee huolehtia opiskelijoiden sekä opetus- ja ohjaushenkilöstön turvallisuudesta sekä noudattaa väliaikaisesti 30.6.2021 saakka voimassa olevan tartuntatautilain 58 c §:n (147/2021) hygieniä- ja väljyyssäännöksiä sekä terveysviranomaisten ohjeita tila- ja hygieniäjärjestelyistä.

Yliopistolain 39 ja 40 §:n väliaikaisesta muuttamisesta annetulla lailla (515/2020) ja ammattikorkeakoululain 14 ja 29 §:n väliaikaisesta muuttamisesta annetulla lailla (516/2020) yliopistolakiin ja ammattikorkeakoululakiin lisättiin kesäkuussa 2020 väliaikaiset säännökset opetuksen ja ohjauksen järjestämisvelvollisuudesta 13.5.2020 asti voimassa olleen soveltamisasetuksen säännöksiä vastaavasti. Mainittuihin lakeihin lisättiin myös säännökset poissaolevaksi ilmoittautumisesta ensimmäisenä lukuvuonna, jotta olisi mahdollista huomioida koronaepidemian vaikutukset erityisesti kansainvälisten opiskelijoiden mahdollisuuksiin aloittaa opinnot lukuvuonna 2020—2021. Yliopistolain ja ammattikorkeakoululain väliaikaiset muutokset ovat voimassa 1.7.2020—31.7.2021 ja säännöksiä ja niiden soveltamista on selostettu tarkemmin luvussa 2.

Hallituksen koronarajoitusten purkamista koskevassa suunnitelmassa (Suuntaviivat covid-19-epidemiaan liittyvien rajoitustoimien ja -suositusten hallitulle purkamiselle 20.4.2021) kuvataan periaatteet ja suuntaviivat koronaepidemian hillintään asetettujen rajoitustoimien ja annettujen suositusten asteittaisesta lieventämisestä ja purkamisesta. Lisäksi suunnitelmassa kuvataan rajoitusten hallitun purun edellytyksiä epidemiologisesta näkökulmasta ja asetetaan suuntaa antavaa aikataulua sille, millaisten vaiheiden kautta rajoitusten lieventämistä voidaan toteuttaa. Suuntaviivat etenemisestä elävät epidemian ehdoilla perustuen käytettävissä olevaan tutkimustietoon, mallinnuksiin, ennusteisiin ja seurantaan.

Epidemian hillintään ja siitä syntyvien haitallisten vaikutusten vähentämiseksi on voimassa useita väliaikaisia säädösmuutoksia. Hallituksen suunnitelmassa todetaan, että kokonaisuutta tarkastellaan ja jatkotarpeita arvioidaan huhtikuussa 2021. Säännöksiä, joiden voimassaolo arvioidaan välttämättömäksi, tullaan esittämään jatkettaviksi. Hallituksen esitykset annetaan eduskunnan käsiteltäväksi niin pian kuin mahdollista.

Hallituksen koronarajoitusten purkamista koskevassa suunnitelmassa todetaan, että terveysviranomaisten varovaisen arvion mukaan otettaessa huomioon oletukset rokotusten etenemisestä ja kausivaihtelun vaikutuksesta voidaan odottaa, että epidemiologinen tilanne alkaisi helpottua pysyvämmiin noin huhti-toukokuun vaihteessa 2021. Suunnitelmassa todetun mukaisesti suuressa osassa maata epidemiologinen tilanne voisi vastata perustasoa, mutta epidemia laantuisi hitaammin ja paikallisia tartuntaryppäitä esiintyisi erityisesti suuremmissa asutuskeskuksissa ja lomanviettopaikoissa. Koska väestössä kuitenkin olisi vielä isoja rokottamattomia ryhmiä ja koska tartuttavampi virusmuunnos on kesällä jo todennäköisesti valtavirus koko maassa, kaikkien varotoimista ei olisi kesälläkään mahdollista luopua. Suunnitelmassa esitetyn arvion mukaan elokuun lopussa tartuntojen määrä alkaisi taas hiljalleen nousta, kun kontaktit etenkin oppilaitoksissa ja työpaikoilla lisääntyvät. Syksyn 2020 kaltainen eksponentiaalinen kiihtyminen olisi kuitenkin epätodennäköistä, mikäli koko aikuisväestön ja erityisesti nuorten aikuisten rokotuskattavuus olisi riittävän hyvä ja yleisistä hygieniakäytännöistä ja ohjeistuksista pidetään kiinni.

Viimeisimmän epidemiologisen arvion mukaan koronavirustilanne alkaisi loppukevästä 2021 helpottua pysyvämmiin, mutta paikallisia tartuntaryppäitä voisi myös kesän aikana esiintyä ja elokuun lopussa tartuntojen määrä alkaisi taas hiljalleen nousta, vaikka eksponentiaalinen kiihtyminen olisi kuitenkin epätodennäköistä. Tämän viimeisimmän epidemiologisen tiedon perusteella on arvioitu, että yliopistolain ja ammattikorkeakoululain edellä mainittujen väliaikaisten muutosten voimassaolon jatkaminen olisi perusteltua.

1.2 Valmistelu

Opetus- ja kulttuuriministeriö on seurannut koronavirusepidemian kehittymistä ja arvioinut tarvetta yliopistolain ja ammattikorkeakoululain väliaikaisten poikkeusten jatkamiselle kevään 2021 aikana. Opetus- ja kulttuuriministeriö pyysi helmikuun lopussa 2021 yliopistoilta, ammattikorkeakouluilta, Suomen yliopistojen rehtorineuvosto UNIFI ry:ltä, Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto Arene ry:ltä, Suomen ylioppilaskuntien liitto (SYL) ry:ltä ja Suomen Opiskelijakuntien liitto - SAMOK ry:ltä selvitystä yliopistolain ja ammattikorkeakoululain väliaikaisten poikkeusten soveltamiskäytännöistä lukuvuonna 2020—2021 sekä arviota siitä, onko mainittujen poikkeusten voimassaoloaika tarvetta jatkaa.

Valtaosa yliopistoista ja ammattikorkeakouluista pitivät yliopistolain ja ammattikorkeakoululain väliaikaisten poikkeussäännösten voimassaolon jatkamista tärkeänä ja tarpeellisena, koska epidemian laantumisaikataulusta ja sen aiheuttamista haasteista opetusjärjestelyihin ja opintojen etenemiseen ei vielä tiedetä. Useat korkeakoulut arvioivat kuitenkin opetuksen järjestämismahdollisuutta koskevien poikkeussäännösten soveltamistarpeen suhteellisen vähäiseksi. SYL ry katsoi, että korkeakoulutuksen poikkeusoloja ei tulisi missään tilanteessa jatkaa varmuuden vuoksi vaan pelkästään pandemiatilanteesta riippuvista pakottavista syistä. Tavoitteeksi tulee korkeakoulutuksen osalta ottaa normaaliin lähiopetukseen palaaminen ainakin osittain mahdollisimman pian. Mikäli poikkeussäännöksiä jatketaan, tulee ehdottomasti huomioida seuraavat asiat: opiskelutilojen avaaminen ja tarjoaminen terveysturvallisuus huomioiden, lähiopetukseen siirtyminen epidemiatilanteen niin salliessa, opiskelijoiden tukemiseen ja ohjaamiseen panostaminen voimakkaasti etäopintojen aikana, toimeentulon turvaaminen ja opintotuen joustot. SYL ry katsoi, että korkeakouluopetukseen järjestämiselle myönnettyjen joustojen ja velvoitteiden kevennyksen rinnalla tulisi vastaavasti tarjota joustoja myös opiskelijoille. Jos pandemian aiheuttamien vaikeuksien katsotaan olevan niin merkittäviä, että on korkeakoulujen tarpeen joustaa velvoitteistaan, ovat vaikutukset varmasti merkittäviä myös opiskelijalle, jonka opiskelun edellytykset ovat suoraan yhteydessä korkeakoulun toimintaan. SYL ry toi esille, että esimerkiksi opiskelutilojen sulkeminen, vaihtoehtoiset opetusjärjestelyt, itseopiskelun lisääntyminen ja opintojaksojen siirtyminen ovat vaikeuttaneet opiskelua merkittävästi ja monien opiskelijoiden opiskelukyky ja jaksaminen ovat heikentyneet pandemian aikana poikkeuksellisen matalalle tasolle.

Poissa olevaksi ilmoittautumista koskevien poikkeussäännösten voimassaolon jatkamistarpeen osalta korkeakoulut arvioivat yleisesti, että kansainvälisten opiskelijoiden maahantulossa ja opintojen aloittamisessa tulee olemaan haasteita vielä tulevana lukuvuodenakin, minkä vuoksi säännösten voimassaoloa tulisi jatkaa lukuvuodelle 2021—2022. Myös SYL ry ja SAMOK ry katsoivat, että poissa olevaksi ilmoittautumista koskevan poikkeussäännöksen voimassaoloa tulee jatkaa ja lisäksi tulisi harkita säännöksen muuttamista pysyväksi. Poissaolovuosi voi helpottaa opiskelijan kohtaamaa byrokratiaa ja käytännön järjestelyjä, kuten varallisuuden kerryttämistä ja oleskeluluvan sekä asunnon hakemista. Säännös mahdollistaisi kansainväliselle opiskelijalle opintojen joustavan aloituksen, kun opiskelijalla olisi vuosi aikaa hakea oleskelulupaa ja halutessaan mahdollisuus esimerkiksi työskennellä vuosi ennen opintojen aloitusta ja kerryttää näin varoja Suomessa opiskelemista varten.

2 Nykytila ja sen arviointi

Yliopistolain 39 ja 40 §:n väliaikaisesta muuttamisesta annetussa laissa (515/2020) ja ammattikorkeakoululain 14 ja 29 §:n väliaikaisesta muuttamisesta annetussa laissa (516/2020) on säädetty väliaikaisista poikkeuksista tutkimusjohtavien opintojen järjestämismahdollisuuteen sekä opiskelijan oikeuteen ilmoittautua poissaolevaksi covid-19-epidemian aiheuttaman poikkeustilan ja siihen liittyvien rajoitusten vuoksi. Mainitut lait ovat voimassa 1.7.2020—31.7.2021.

Opintojen ja ohjauksen järjestämisvelvollisuus

Yliopistolain 6 §:n mukaan yliopistoissa vallitsee tutkimuksen, taiteen ja opetuksen vapaus. Ammattikorkeakoululain 9 §:n mukaan ammattikorkeakouluilla on lakisääteisiä tehtäviään suorittaessa opetuksen ja tutkimuksen vapaus. Korkeakoulut päättävät itsenäisesti opetussuunnitelmistaan. Yliopistolain 41 §:n 1 momentin ja ammattikorkeakoululain 30 §:n 1 momentin mukaan opiskelijalla on oikeus suorittaa tutkintoon johtavat opinnot korkeakoulun tutkintosaännössä ja opetussuunnitelmassa määräämällä tavalla. Yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen opetuksen järjestämisestä ja järjestämistavoista ei siis ole säädetty erikseen, vaan korkeakouluilla on laajat mahdollisuudet toteuttaa opetusta ja koulutusta monin eri tavoin, myös muutoin kuin lähiopetuksena.

Korkeakoulut ovat koronavirusepidemian vuoksi siirtyneet keväällä 2020 osittain etäopetukseen koronavirustartuntojen ehkäisemiseksi sekä opiskelijoidensa ja henkilöstönsä terveyden turvaamiseksi. Etäopetukseen siirtyminen on tarkoittanut verkon kautta annettavan opetuksen merkittävää lisääntymistä. Lisäksi korkeakouluopiskeluun kuuluvan itsenäisen opiskelun määrä on lisääntynyt.

Yliopistolain 40 §:n 3 momentin mukaan yliopiston tulee järjestää opetus ja opintojen ohjaus siten, että tutkinnot on mahdollista suorittaa päätoimisesti opiskellen säädettyssä tavoitteellisessa suorittamisajassa. Vastaavasti ammattikorkeakoululain 14 §:n 2 momentin mukaan ammattikorkeakoulun on järjestettävä tutkintoon johtavat opinnot ja opintojen ohjaus niin, että kokopäiväopiskelija voi suorittaa opinnot niiden laajuutta vastaavassa ajassa.

Yliopistolakiin väliaikaisesti lisätyn 40 §:n 4 momentin ja ammattikorkeakoululakiin väliaikaisesti lisätyn 14 §:n 4 momentin mukaan korkeakouluilla ei ole velvollisuutta järjestää tutkintoon johtavia opintoja ja opintojen ohjausta siten, että opiskelija voi suorittaa tutkinnon laissa säädettyssä tavoitteellisessa suorittamisajassa, jos opetussuunnitelmaan kuuluvia opintoja ei ole mahdollista järjestää covid-19-epidemian vuoksi.

Yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen järjestäessä opetusta ja opintojen ohjausta lähiopetuksen sijaan vaihtoehtoisilla tavoilla, muun muassa etäopiskelua, erilaisia digitaalisia oppimisympäristöjä ja -ratkaisuja sekä tarvittaessa itsenäistä opiskelua hyödyntäen, niiden tulee mainituista väliaikaisista poikkeussäännöksistä huolimatta huolehtia lakisääteisen koulutustehtävänsä toteutumisesta ja siitä, että opiskelija voi suorittaa tutkinnon yliopistolaissa ja ammattikorkeakoululaissa säädettyssä tavoitteellisessa suorittamisajassa. Vaihtoehtoisilla tavoilla järjestetyssä opetuksessa tulee myös huolehtia koulutuksen tutkimuspohjaisesta luonteesta ja koulutuksen laadusta.

Koronavirusepidemiasta johtuvat korkeakoulujen tekemät muutokset opetusjärjestelyihin ovat voineet hidastaa joidenkin opiskelijoiden opintojen etenemistä sellaisten opintojen osalta, joissa lähiopetus on välttämätöntä, mutta epidemiaan liittyvistä syistä niitä ei ole mahdollista toteuttaa, esimerkiksi silloin, kun opetus edellyttää erilaisia erikoistiloja ja näiden tilojen käyttöä joudutaan epidemian vuoksi rajoittamaan. Koronavirusepidemia voi vaikeuttaa myös opintoihin kuuluvien harjoittelujaksojen järjestämistä. Yliopistolain 40 §:n 4 momentin ja ammattikorkeakoululain 14 §:n 4 momentin säännökset mahdollistavat näissä tilanteissa poikkeamisen opintojen etenemiseen liittyvästä korkeakoulujen lakisääteisestä velvoitteesta.

Opiskelijan oikeusturva toteutuu yliopistolakiin väliaikaisesti lisätyn 40 §:n 5 momentin ja ammattikorkeakoululakiin väliaikaisesti lisätyn 14 §:n 5 momentin nojalla opiskelijan opiskeluoikeuden jatkamista koskevan päätöksenteon yhteydessä. Jos opiskelijan opiskeluoikeus on päät-

tymässä ja hänen on tarpeen hakea lisäaikaa opintojensa loppuun saattamiseksi, opetusjärjestelyjä koskevista muutoksista johtuvat viivästyksset opintojen etenemisessä otetaan huomioon automaattisesti lisäaikana opiskeluoikeuden jatkamista koskevaa päätöstä tehtäessä. Viivästyksset huomioidaan myös niiden opiskelijoiden osalta, joiden opiskeluoikeus päättyy vasta lain voimaantulon päättymisen jälkeen.

Korkeakoulujen selvitysten mukaan etäopetukseen siirtyminen on sujunut olosuhteisiin nähden hyvin. Opintojen järjestämisessä on tarpeen mukaan käytetty joustavia ja vaihtoehtoisia suoritustapoja. Opetusta ei ole epidemian vuoksi jäänyt kokonaan järjestämättä joitakin yksittäisiä kursseja tai opintopaketteja lukuun ottamatta ja suurin osa opetuksesta on voitu järjestää etäyhteyksiä hyödyntämällä ajallaan. Läsnäoloa edellyttävä osa opetuksesta (esim. laboratoriotiloja edellyttävä opetus) on pyritty järjestämään pienryhmissä terveysviranomaisten antamia turvallisuusohjeita noudattaen. Osa opinnoista on jouduttu siirtämään toiseen ajankohtaan, mikä on aiheuttanut muutoksia opiskelijoiden henkilökohtaisissa opiskelusuunnitelmissa.

Erityisiä haasteita on kuitenkin aiheuttanut pakollisten harjoittelujaksojen peruuntuminen tai siirtyminen toiseen ajankohtaan erityisesti sosiaali- ja terveystieteiden, kasvatustieteiden, matkailu- ja ravitsemisalalla, kulttuurialalla sekä merenkulkualalla. Osalla opiskelijoista on ilmennyt viivästystä opinnäytteiden aineistonhankinnassa. Lisäksi opintojen ja tutkintojen viivästymisiä on aiheutunut opinnäytteiden viivästymisestä kokeellisen työskentelyn estymisen takia (erityisesti luonnontieteellisillä aloilla) taikka sen vuoksi, että lopputyöpaikkoja on ollut normaalia hankalampi löytää (erityisesti teknillisillä aloilla). Lisäksi osa terveystieteiden opiskelijoista komennettiin töihin valmiuslain nojalla terveydenhuoltoalan kriittisiin tehtäviin. Taidealoilla opiskelijoiden opiskelu on selkeästi hankaloitunut koronatilanteessa erityisesti taiteellisten produktioiden suorittamisen, opintoihin liittyvän harjoittelun ja itsenäisen taiteellisen työskentelyn osalta.

Korkeakouluopiskelijoiden opintopistekertymiä seurattaessa näyttää siltä, että opinnot ovat koronavirusepidemian aikana edenneet vähintäänkin yhtä hyvin verrattuna aikaisempiin vuosiin. Tarkasteltaessa opintopistesuorituksia havaitaan se, että yliopistojen tutkinto-opiskelijat suorittivat vuonna 2020 yli 8 % enemmän opintopisteitä kuin vuonna 2019, ammattikorkeakouluissa tutkinto-opiskelijoiden suorituksia kirjattiin vuonna 2020 yli 3 % enemmän kuin edellisellä vuonna. Yliopistoissa opintopisteitä suoritettiin aiempaa enemmän kaikilla aloilla, suurinta kasvu oli kaupan, hallinnon ja oikeustieteen sekä yhteiskuntatieteellisillä aloilla. Ammattikorkeakouluissa eniten kasvua opintopisteissä syntyi palvelualoilla, maa- ja metsätalouseläimillä sekä tietojenkäsittelyn ja tietoliikenteen aloilla. Avoimessa korkeakoulutuksessa suoritettiin runsaasti edellisvuotta enemmän opintoja, yliopistoissa 34 % enemmän ja ammattikorkeakouluissa yli 57 % enemmän kuin vuonna 2019. (Lähde: Opetushallinnon tietoportaalit Vipunen)

Myös tutkintoja on kertynyt hyvin ja yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen tutkintoja suoritettiin vuonna 2020 yhteensä 5 500 enemmän kuin edellisellä vuonna. Tutkintotyypeistä eniten kasvua oli ylemmissä ammattikorkeakoulututkinnoissa, joita suoritettiin vuonna 2020 yhteensä 3 870, (kasvu 540 kpl eli 16,2 %) sekä yliopistojen ylemmissä korkeakoulututkinnoissa, joita suoritettiin yhteensä 18 513 (kasvu 2 385 kpl eli 14,8 %). (Lähde: Opetushallinnon tietoportaalit Vipunen). Yhdeksi todennäköiseksi syyksi tutkintomäärien kasvuun on arvioitu olevan se, että etäopiskelu on tukenut jo työelämässä olevien opiskelijoiden opintojen viimeistelyä ja valmistumista.

Korkeakoulut ovat kuitenkin arvioineet, että hyvistä opintopistekertymistä huolimatta opiskelijoiden menestys etäopiskelussa on polarisoitunut, toiset ovat hyötynneet lisääntyneestä joustavuudesta, toisille lähiopetuksen ja ohjauksen sekä opiskelijayhteisön tuen puute on vaikeuttanut opintojen etenemistä. Opiskelijoiden kokema kuormitus on lisääntynyt etäopetuksessa ja

opiskelijoiden ahdistuneisuus ja jaksamisongelmat ovat yleistyneet. Sosiaalisten suhteiden puute ja etäopiskelun asettamat vaatimukset itsenäiselle opiskelulle ja itseohjautuvuudelle ovat uuvuttaneet korkeakouluopiskelijoita. Yhteisöllisyyden puute on heikentänyt opiskelijoiden oppimista ja opiskelumotivaatiota, vaikeuttanut opintoihin ja opiskeluyhteisöön kiinnittymistä sekä vahvistanut yksinäisyyden kokemusta.

Poissa olevaksi ilmoittautuminen ensimmäisenä lukuvuonna

Yliopistolain 39 §:n 2 momentin ja ammattikorkeakoululain 29 §:n 2 momentin mukaan opiskelijan on joka lukuvuosi ilmoittauduttava läsnä olevaksi tai poissa olevaksi korkeakoulun määrämällä tavalla. Poissa olevaksi ilmoittautunut ei voi suorittaa opintoja eikä ole oikeutettu opintotukeen tai erilaisiin opiskelijaetuihin. Poissa olevaksi ilmoittautuneelta muun kuin EU/ETA-valtion kansalaiselta ei peritä myöskään lukuvuosimaksua.

Lukuvuosi-ilmoittautumiseen liittyvät aikataulut vaihtelevat jonkin verran korkeakouluittain. Yleisimmin syksyllä alkavaan koulutukseen tulee ilmoittautua heinä-elokuun aikana ja keväällä alkavaan koulutukseen joulutammikuun aikana.

Yliopistolain 39 §:n 3 momentissa ja ammattikorkeakoululain 29 §:n 3 momentissa on opiskeluaikojen lyhentämistarkoituksessa rajattu opiskelijan mahdollisuutta ilmoittautua poissa olevaksi ensimmäisenä lukuvuonna. Opiskelupaikan vastaanottamisen jälkeen on mahdollista ilmoittautua poissa olevaksi ainoastaan, jos opiskelija ensimmäisenä lukuvuonna suorittaa asevelvollisuuslain (1438/2007), siviilipalveluslain (1446/2007) tai naisten vapaaehtoisesta asepalveluksesta annetun lain (194/1995) mukaista palvelua, on äitiys-, isyys- tai vanhempainvapaalla tai on oman sairautensa tai vammansa vuoksi kykenemätön aloittamaan opintojaan. Mainittujen syiden luettelo on tyhjentävä.

Yliopistolakiin väliaikaisesti lisätyn 39 §:n 4 momentin ja ammattikorkeakoululakiin väliaikaisesti lisätyn 29 §:n 4 momentin mukaan opiskelija voi ilmoittautua ensimmäisenä lukuvuonna poissa olevaksi myös, jos hän on estynyt aloittamasta opintojaan covid-19-epidemiaan liittyvän viranomaismääräyksen vuoksi taikka muusta epidemiaan liittyvästä painavasta syystä.

Väliaikaiset säännökset koskevat erityisesti uusia kansainvälisiä opiskelijoita, joiden opintojen aloittamisen epidemia voi eri syistä estää. Säännöksen tarkoittamat viranomaismääräykset voivat olla joko kansallisia tai jonkun muun valtion viranomaisen määräyksiä ja ne voivat liittyä esimerkiksi maahantulon tai matkustamisen rajoituksiin. Säännöksen mukaisilla muilla epidemiaan liittyvillä painavilla syillä tarkoitetaan esimerkiksi oleskelulupaprosessiin liittyviä ongelmia opiskelijan lähtömaassa tai Suomessa edustustojen tai Maahanmuuttoviraston käsittelyaikojen pidentymisen vuoksi. Ehdotettavat säännökset edellyttävät, että opiskelija on tosiasiallisesti estynyt aloittamasta opintojaan. Opiskelijan oma päätös olla aloittamatta opintoja ei siten ole riittävä peruste poissaolevaksi ilmoittautumiselle. Korkeakouluopintoja on pääsääntöisesti mahdollista suorittaa etäopintoina, joten koronavirusepidemian aiheuttamat maahantuloon liittyvät ongelmat eivät välttämättä estä opintojen aloittamista. Säännökset eivät kuitenkaan velvoita korkeakouluja järjestämään samoja opintojaksoja yhtä aikaa sekä lähi- että etäopetuksena tilanteessa, jossa on palattu lähiopetukseen, mutta maahantulossa on edelleen ongelmia. Jos korkeakoulu ei järjestä opetusta etäopintoina, opiskelija voi ilmoittautua poissa olevaksi.

Yliopistoissa ja ammattikorkeakouluissa otti lukuvuonna 2020—2021 opiskelupaikan vastaan yhteensä reilut 7 000 uutta kansainvälistä tutkinto-opiskelijaa. Heistä koronavirusepidemian vuoksi ilmoittautui poissa olevaksi yhteensä noin 800 opiskelijaa. Korkeakoulut ovat mukautaneet toimintaansa ja muuttaneet opetustaan etäopetuksiksi niin paljon kuin mahdollista koronapandemian vuoksi. Koska myös kansainvälisten tutkinto-ohjelmien opetus on ensimmäisen

vuoden osalta kyetty järjestämään pääosin etäopetuksena, myös valtaosa kansainvälisistä opiskelijoista on pystynyt ilmoittautumaan läsnä olevaksi ja aloittamaan opintonsa kotimaastaan käsin. Joillakin aloilla opintoja ei kuitenkaan voi järjestää kuin hyvin rajoitetusti etäopetuksena, minkä vuoksi opintojen aloittaminen on edellyttänyt maahan pääsyä ja opiskelua paikan päällä. Korkeakoulut eivät ole tilastoineet koronavirusepidemian vuoksi poissa olevaksi ilmoittautumisten tarkempia syitä, mutta korkeakoulujen selvitysten mukaan ne ovat liittyneet pääosin erilaisiin maahantuloprosessin ongelmiin, kuten oleskelulupahakemusten käsittelyn viivästyneeseen ja tunnistautumismahdollisuuksien vaikeutumiseen, erilaisiin matkustusrajoituksiin sekä etäopetuksen edellyttämien internet-yhteyksien puutteellisuuteen ja toimimattomuuteen. Lähes kaikki koronavirusepidemian vuoksi poissa olevaksi ilmoittautuneet olivat kansainvälisiä opiskelijoita ja ainoastaan muutama ulkomailla asuva suomalainen ilmoittautui mainitulla perusteella poissa olevaksi.

3 Tavoitteet

Esityksen tavoitteena on helpottaa korkeakouluissa tutkinto-opintonsa syksyllä 2021 ja keväällä 2022 aloittavien opiskelijoiden asemaa koronavirusepidemian aikana mahdollistamalla poissa olevaksi ilmoittautuminen ensimmäisenä lukuvuonna, jos opintojen aloittaminen estyy epidemiaan liittyvän viranomais määräyksen vuoksi taikka muusta epidemiaan liittyvästä painavasta syystä.

Esityksen tavoitteena on lisäksi huomioida se mahdollisuus, ettei korkeakouluilla ole epidemian mahdollisen jatkumisen vuoksi lukuvuonna 2021—2022 mahdollisuutta järjestää kaikkia opetussuunnitelmaan kuuluvia opintoja siten, että opiskelija voisi suorittaa opinnot laissa säädettyssä tavoitteellisessa suorittamisajassa. Esityksen tavoitteena on erityisesti varmistaa opiskelijoiden oikeusturva tilanteessa, jossa opintojen viivästyminen johtuu tällaisista epidemiaan liittyvistä opetusjärjestelyiden muutoksista.

4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset

4.1 Keskeiset ehdotukset

Esityksessä ehdotetaan edellä selostettujen yliopistolain 39 ja 40 §:n väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain ja ammattikorkeakoululain 14 ja 29 §:n väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain voimassaolossäännösten muuttamista siten, että lait olisivat voimassa vielä lukuvuoden 2021—2022 loppuun eli 31.7.2022 saakka. Opetuksen järjestämisvelvollisuutta ja poissa olevaksi ilmoittautumista koskeva poikkeussääntely olisi tarpeen epidemian mahdollisesti jatkua. Kansainvälisten opiskelijoiden osalta tilanne maahantulon järjestämiseksi tarvittavan viranomaisasioinnin osalta on edelleen vaikea ja asiointi on jonoutunut. Lisäksi esimerkiksi matkustusmahdollisuudet ovat yhä merkittävästi heikommat kuin pandemiaa edeltäneenä aikana.

4.2 Pääasialliset vaikutukset

Yliopistolain 40 §:n 4 ja 5 momentin sekä ammattikorkeakoululain 14 §:n 4 ja 5 momentin säännösten voimassaoloajan jatkaminen mahdollistaisi myös lukuvuonna 2021—2022 sellaiset koronavirusepidemiasta johtuvat ja välttämättömät korkeakoulujen opetusjärjestelyjen muutokset, jotka voivat tilapäisesti hidastaa joidenkin opiskelijoiden opintojen etenemistä. On mahdollista, että epidemian mahdollisesti vaikuttaessa korkeakoulujen opetusjärjestelyihin korkeakoulut eivät pysty vielä lukuvuonna 2021—2022 turvaamaan kaikkien korkeakouluopiskelijoiden valmistumista laissa säädettyssä tavoitteellisessa suorittamisajassa. Erityisesti harjoittelujaksojen järjestämiseen ja opinnäytetöihin liittyvien haasteiden jatkuminen syyslukukaudelle 2021 aiheuttaisi korkeakoulujen mukaan todennäköisesti osalle opiskelijoita opintojen viivästyistä

lukuvuoden 2021—2022 aikana. Jos opiskelijan opiskeluoikeus olisi tämän vuoksi päätymässä, opintojen hidastuminen huomioitaisiin opiskelijan opiskeluoikeuden jatkamista koskevaa päätöstä tehtäessä ilman korkeakoulun erillistä harkintaa, mikä vahvistaisi opiskelijan oikeusturvaa.

Koska korkeakoulut ovat koronavirusepidemian aikana pystyneet järjestämään valtaosan opinnoista, yliopistolain 40 §:n 4 momentin ja ammattikorkeakoululain 14 §:n 4 momentin säännösten ei kuitenkaan arvioida tulevan laajamittaisesti sovellettaviksi lukuvuoden 2021—2022 aikana siinäkin tilanteessa, jossa korkeakoulujen tilojen käyttöä jouduttaisiin rajoittamaan.

Yliopistolain 39 §:n 4 momentin ja ammattikorkeakoululain 29 §:n 4 momentin säännösten voimassaoloajan jatkaminen helpottaisi niiden uusien opiskelijoiden asemaa, joiden opintojen aloittaminen estyy lukuvuonna 2021—2022 koronavirusepidemian mahdollisesti jatkuessa. Vaikutukset kohdistuvat erityisesti niihin kansainvälisiin opiskelijoihin, joiden maahantuloa epidemia vaikeuttaa. Mahdollisuudet etäopintojen järjestämiseen vaihtelevat korkeakouluittain ja koulutusaloittain. Pääosa kansainvälisistä opiskelijoista voi aloittaa opintonsa verkko-opinnoilla. Osa kansainvälisistä ohjelmista edellyttää kuitenkin korkeakoulun erikoistilojen ja -laitteiden käyttöä, mitä ei ole mahdollista toteuttaa etäopetuksessa. Ilman ehdotettuja säännöksiä tällaisissa ohjelmissa opiskelevat joutuisivat ilmoittautumaan läsnä olevaksi, mikä kuluttaa laissa rajattua tutkinnon suorittamisaikaa. Lisäksi muiden kuin EU/ETA-valtioiden kansalaisen tulisi maksaa läsnäoloajalta lukuvuosimaksua ja mahdolliset maksuhelpotukset jäisivät kunkin korkeakoulun oman harkinnan varaan.

5 Lausuntopalaute

Esitys on laadittu kiireellisesti, eikä erillistä lausuntokierrosta hallituksen esityksen luonnoksesta ole ollut sen vuoksi mahdollista järjestää. Opetus- ja kulttuuriministeriö on kuitenkin helmikuussa 2021 pyytänyt erikseen yliopistojen, ammattikorkeakoulujen, rehtorineuvostojen ja opiskelijajärjestöjen kirjalliset näkemykset tarpeesta jatkaa yliopistolain ja ammattikorkeakoululain väliaikaisten säännösten voimassaoloa lukuvuodelle 2021—2022. Korkeakoulut ovat pitäneet väliaikaisten säännösten voimassaoloajan jatkamista tarpeellisena. Koska korkeakoulujen näkemykset väliaikaisten säännösten voimassaoloajan jatkamisesta ovat olleet opetus- ja kulttuuriministeriön tiedossa esitystä valmisteltaessa, erillisen lausuntokierroksen järjestämistä ei ole pidetty myöskään tarpeellisena.

6 Voimaantulo

Lait ehdotetaan tulemaan voimaan mahdollisimman pian, koska väliaikaisten lakien voimassaolo päättyy 31.7.2021. Yliopistolain 39 ja 40 §:n sekä ammattikorkeakoululain 14 ja 29 §:n väliaikaiset poikkeukset olisivat voimassa ehdotettujen voimassaolosäännösten mukaan korkeakoulujen lukuvuoden 2021—2022 loppuun eli 31.7.2022 saakka.

Koronavirusepidemian kestosta ei ole saatavissa yksiselitteistä tietoa, eikä tällä hetkellä ole edelleenkään mahdollista tarkkaan ennustaa, kuinka epidemia kehittyy lähikuukausien aikana tai tulevina vuosina. Viimeisimmän epidemiologisen arvion mukaan koronavirustilanne alkaisi loppukeväällä 2021 helpottua pysyvämmin, mutta paikallisia tartuntaryppäitä voisi myös kesän aikana esiintyä ja elokuun lopussa tartuntojen määrä alkaisi taas hiljalleen nousta, vaikka eksponentiaalinen kiihtyminen olisi kuitenkin epätodennäköistä. Mainittu epävarmuus huomioiden lukuvuoteen 2021—2022 sidottua voimassaoloaikaa voidaan pitää kuitenkin korkeakoulujen toiminnan kannalta luontevana.

HE 91/2021 vp

Ehdotetut voimaantulosäännökset mahdollistaisivat yliopistolain 39 §:n 4 momentin ja ammattikorkeakoululain 29 §:n 4 momentin mukaisen poissa olevaksi ilmoittautumisen sekä syksyllä 2021 että keväällä 2022 alkavien koulutusten osalta. Mainittuja säännöksiä on mahdollista soveltaa kuitenkin vain tilanteessa, jossa epidemian liittyvät syyt estävät opintojen aloittamisen. Jos epidemian laantumisen myötä kansainvälisten opiskelijoiden maahantulo helpottuisi siten, että keväällä 2022 alkavissa koulutuksissa opinnot olisi mahdollista aloittaa normaalisti, ehdotetut säännökset poissaolevaksi ilmoittautumisesta eivät ole sovellettavissa. Näin ollen lain voimaolon päättymisen ajankohdalla ei ole ratkaisevaa merkitystä.

Yliopistolain 40 §:n 4 momentti ja ammattikorkeakoululain 14 §:n 4 momentti olisivat myös voimassa lukuvuoden 2021—2022 loppuun eli 31.7.2022 saakka. Sanamuotonsa mukaisesti mainittujen säännösten soveltaminen on opetuksen ja opintojen ohjauksen järjestämisvelvollisuuden poikkeuksen osalta sidottu vallitsevaan epidemiatilanteeseen ja siihen, että opintoja tai opintojen ohjausta ei epidemian vuoksi ole mahdollista järjestää. Epidemiatilanteen mahdollisesti laantuessa ennen lain voimaolon päättymistä myöskään nämä säännökset eivät siten olisi enää sovellettavissa.

Ehdotettujen voimaantulosäännösten mukaan yliopistolain 40 §:n 5 momenttiin ja ammattikorkeakoululain 14 §:n 5 momenttiin sisältyviä opiskeluoikeuden jatkamista koskevia säännöksiä sovellettaisiin lain voimaoloaikana voimassa olevia opiskeluoikeuksia jatkettaessa. Säännös varmistaisi epidemian aiheuttamien opintojen viivästymisten huomioimisen opiskeluoikeuden jatkamista koskevia päätöksiä tehtäessä myös lain voimaolon päättymisen jälkeen. Näin ollen ehdotettuja opiskeluoikeuden jatkamista koskevia säännöksiä sovellettaisiin siitä riippumatta, milloin lain voimaoloaikana voimassa ollut opiskeluoikeus on päättymässä ja opiskeluoikeuden jatkaminen tulee mahdollisesti ajankohtaiseksi.

7 Toimeenpano ja seuranta

Opetus- ja kulttuuriministeriö on pyytänyt helmikuussa 2021 yliopistoilta ja ammattikorkeakouluilta selvitystä yliopistolain 39 ja 40 §:n sekä ammattikorkeakoululain 14 ja 29 §:n väliaikaisten poikkeussäännösten soveltamisesta lukuvuotta 2020—2021 koskien. Vastaaavat selvitykset tullaan pyytämään myös lukuvuoden 2021—2022 osalta.

8 Suhde perustuslakiin ja säätämisjärjestys

Perustuslain sivistyksellisiä oikeuksia koskevan 16 §:n 2 momentti sisältää julkiseen valtaan kohdistuvan velvollisuuden turvata jokaiselle yhtäläinen mahdollisuus saada kykyjensä ja erityisten tarpeidensa mukaisesti muuta kuin perusopetusta sekä kehittää itseään varattomuuden sitä estämättä. Velvollisuus kattaa myös korkeakouluopetuksen. Kysymys ei ole subjektiivisesta oikeudesta, vaan yhtäläiset mahdollisuudet turvataan sen mukaan kuin lailla tarkemmin säädetään (HE 309/1993 vp, s. 64, PeVL 26/2013 vp, s. 2—3, PeVL 20/2007 vp, s. 3, PeVL 14/2003 vp, s. 2).

Esityksessä ehdotetaan edellä selostettujen yliopistolain 39 ja 40 §:n väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain ja ammattikorkeakoululain 14 ja 29 §:n väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain voimaolosäännösten muuttamista siten, että lait olisivat voimassa vielä lukuvuoden 2021—2022 loppuun eli 31.7.2022 saakka.

Yliopistolain 40 §:n 4 momentin ja ammattikorkeakoululain 14 §:n 4 momentin mukaan korkeakouluilla ei olisi velvollisuutta järjestää tutkintoon johtavia opintoja ja opintojen ohjausta siten, että opiskelija voi suorittaa tutkinnon laissa säädettyssä tavoitteellisessa suorittamisajassa, jos opetussuunnitelmaan kuuluvia opintoja ei ole mahdollista järjestää koronavirusepidemian

HE 91/2021 vp

vuoksi. Säännöstä voidaan siis soveltaa vain tilanteissa, joissa korkeakouluilla ei ole epidemian vuoksi mahdollisuutta järjestää opetussuunnitelmaan kuuluvia opintoja edes etäopintoina.

Korkeakoulut ovat joutuneet siirtymään etäopetukseen vallitsevan koronavirusepidemian vuoksi, eikä kaikkia opetussuunnitelman mukaisia opintoja, erityisesti tutkintoon kuuluvien harjoittelujaksoja, ole ollut kaikilla aloilla mahdollista järjestää. Tästä johtuvat opintojen mahdolliset viivästymiset ovat aiheutuneet itse koronavirusepidemiasta, eikä ehdotetuilla säännöksillä siten rajoiteta korkeakouluopiskelijoiden sivistyksellisiä oikeuksia. Koronavirusepidemiasta aiheutuvista opetusjärjestelyjen muutoksista johtuvat viivästykset opintojen etenemisessä otetaan yliopistolain 40 §:n 5 momentin ja ammattikorkeakoululain 14 §:n 5 momentin mukaan huomioon opiskeluoikeuden jatkamista koskevaa päätöstä tehtäessä, mikä vahvistaa opiskelijoiden oikeusturvaa ja edistää osaltaan heidän sivistyksellisiä oikeuksiaan.

Yliopistolain 39 §:n 4 momentin ja ammattikorkeakoululain 29 §:n 4 momentin mukaan opiskelija voi ilmoittautua ensimmäisenä lukuvuonna poissa olevaksi myös, jos hän on estynyt aloittamasta opintojaan covid-19-epidemiaan liittyvän viranomaismääräyksen vuoksi taikka muusta epidemiaan liittyvästä painavasta syystä. Säännös helpottaa niiden uusien ja erityisesti kansainvälisten opiskelijoiden asemaa, joiden opintojen aloittaminen estyy lukuvuonna 2021—2022 koronavirusepidemian maahantuloon aiheuttamien haasteiden vuoksi. Tällaiset opiskelijat voisivat ilmoittautua läsnä olevaksi vasta silloin, kun opinnot on mahdollista aloittaa, mikä turvaa heidän sivistyksellisten oikeuksiensa toteutumista.

Perustuslain 6 §:n mukaan ihmiset ovat yhdenvertaisia lain edessä. Ketään ei saa ilman hyväksyttävää perustetta asettaa eri asemaan sukupuolen, iän, alkuperän, kielen, uskonnon, vammaisuuden, mielipiteen, terveydentilan, vammaisuuden tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella. Ehdotetuilla säännöksillä ei aseteta ketään eri asemaan, vaan niillä edistetään yhdenvertaisuutta vahvistamalla niiden opiskelijoiden oikeusturvaa, joiden opintojen aloittaminen estyy tai opinnot viivästyvät koronavirusepidemian vuoksi.

Edellä mainituilla perusteilla lakiehdotukset voidaan käsitellä tavallisessa lainsäätämisyksessä.

Ponsi

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki

yliopistolain 39 ja 40 §:n väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan yliopistolain 39 ja 40 §:n väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain (515/2020) voimaantulosäännös seuraavasti:

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä heinäkuuta 2020 ja on voimassa 31 päivään heinäkuuta 2022. Lain 39 §:n 4 momenttia sovelletaan lukuvuosia 2020—2021 ja 2021—2022 koskeviin ilmoittautumisiin. Lain 40 §:n 5 momenttia sovelletaan lain voimassaoloaikana voimassa olevia opiskeluoikeuksia jatkettaessa.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 _____ .

2.

Laki

ammattikorkeakoululain 14 ja 29 §:n väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ammattikorkeakoululain 14 ja 29 §:n väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain (516/2020) voimaantulosäännös seuraavasti:

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä heinäkuuta 2020 ja on voimassa 31 päivään heinäkuuta 2022. Lain 14 §:n 5 momenttia sovelletaan lain voimassaoloaikana voimassa olevia opiskeluoikeuksia jatkettaessa. Lain 29 §:n 4 momenttia sovelletaan lukuvuosia 2020—2021 ja 2021—2022 koskeviin ilmoittautumisiin.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 _____.

Helsingissä 20.5.2021

Pääministeri

Sanna Marin

Tiede- ja kulttuuriministeri Annika Saarikko

1.

Laki

yliopistolain 39 ja 40 §:n väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan yliopistolain 39 ja 40 §:n väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain (515/2020) voimaantulosäännös seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä heinäkuuta 2020 ja on voimassa 31 päivään heinäkuuta 2021. Lain 39 §:n 4 momenttia sovelletaan lukuvuotta 2020—2021 koskevaan ilmoittautumiseen. Lain 40 §:n 5 momenttia sovelletaan lain voimassaoloaikana voimassa olevia opiskeluoikeuksia jatkettaessa.

Ehdotus

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä heinäkuuta 2020 ja on voimassa 31 päivään heinäkuuta 2022. Lain 39 §:n 4 momenttia sovelletaan *lukuvuosia 2020—2021 ja 2021—2022 koskeviin ilmoittautumisiin*. Lain 40 §:n 5 momenttia sovelletaan lain voimassaoloaikana voimassa olevia opiskeluoikeuksia jatkettaessa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

2.

Laki

ammattikorkeakoululain 14 ja 29 §:n väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ammattikorkeakoululain 14 ja 29 §:n väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain (516/2020) voimaantulosäännös seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä heinäkuuta 2020 ja on voimassa 31 päivään heinäkuuta 2021. Lain 14 §:n 5 momenttia sovelletaan lain voimassaoloaikana voimassa olevia opiskeluoikeuksia jatkettaessa. Lain 29 §:n 4 momenttia sovelletaan lukuvuotta 2020—2021 koskevaan ilmoittautumiseen.

Ehdotus

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä heinäkuuta 2020 ja on voimassa 31 päivään heinäkuuta 2022. Lain 14 §:n 5 momenttia sovelletaan lain voimassaoloaikana voimassa olevia opiskeluoikeuksia jatkettaessa. Lain 29 §:n 4 momenttia sovelletaan *lukuvuosia 2020—2021 ja 2021—2022 koskeviin* ilmoittautumisiin.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .